

Otwieranie przestrzeni do dialogu

Fundacja „Nasz Dom”. Lutol Mokry, woj. lubuskie. Partycypacja – wypracowanie wsparcia dla rodzin zastępczych

Po 20 latach bezpośredniej współpracy z rodzinami zastępczymi Fundacja „Nasz Dom” przystąpiła w ramach projektu finansowanego przez Fundację im. Stefana Batorego do opracowania strategii wspierania rodzin zastępczych. 20 lat to dużo, to wystarczająco dużo, by mieć dobre rozpoznanie problemów rodzin zastępczych z ich troskami, często frustracjami i bezradnością, także w oparciu o swoje własne doświadczenia. Anna i Paweł Urbanowicz, założyciele Fundacji „Nasz Dom”, przez 20 lat wychowali 20 dzieci w swoim domu rodzinnym w Lutolu Mokrym. Wiedzą, że dzieciom i młodzieży odrzuconej, której nie dane było doświadczyć bezwarunkowej miłości rodziców, potrzebne jest uważne, świadome towarzyszenie w ich drodze do usamodzielniania, a nie proste naśladowanie utraconej rodziny.

Rodzice zastępczy na ogół nie wiedzą, że przyjmując do swoich domów dzieci - staną wobec bardzo trudnych problemów wychowawczych, bo przyjmowane przez nich dzieci są często naznaczone traumatycznym brakiem akceptacji, miłości, syndromem odrzucenia, a nie tylko zwyczajami z poprzednich miejsc. W 12 powiatach woj. lubuskiego jest ok. 80-100 rodzin zastępczych w każdym powiecie, większość wychowuje jedno lub dwoje dzieci, niektóre, to rodziny kilkunastoosobowe. Razem to ok. 250-300 dzieci w rodzinach zastępczych w każdym powiecie. W innych województwach jest podobnie. Rodzice zastępczy potrzebują choćby rozmowy w gronie tych, którzy mają podobne problemy, ale też potrzebują profesjonalnego wsparcia, pomocy doradczej, prawdy o tym, czym jest wychowywanie dzieci i młodzieży odrzuconej.

Opracowanie strategii wspierania rodzin zastępczych w pięciu powiatach woj. lubuskiego wymaga dobrej współpracy z powiatowymi centrami pomocy rodzinie i ze środowiskiem rodzin zastępczych. Fundacja „Nasz Dom” rozpoczęła realizację projektu od przekazania informacji o projekcie dyrektorom i pracownikom PCPR oraz środowiskom rodzin zastępczych w województwie lubuskim.

Wiele wysiłku włożono w rozpowszechnienie informacji o planowanych działaniach w projekcie. We wrześniu i październiku przedstawiciele Fundacji „Nasz Dom” przy okazji różnych spotkań z dyrektorami i pracownikami centrów pomocy rodzinie oraz ze środowiskiem rodziców zastępczych prezentowali założenia i cele projektu. Ważnym etapem było spotkanie dla dyrektorów i pracowników powiatowych centrów pomocy rodzinie województwa lubuskiego w Żaganiu, które odbyło się 20.10.2010. Na spotkaniu zaprezentowano również wykorzystanie możliwości, jakie dają projekty systemowe realizowane w powiatach w powiązaniu z projektem Fundacji im Stefana Batorego.

- To daje, jak przekonywali Paweł Urbanowicz i Daniel Fąderko z Fundacji „Nasz Dom”, szerszą perspektywę i dalsze wsparcie dla rodzin zastępczych. Zachęcali uczestników spotkania do wspólnego budowania lokalnego systemu wsparcia przy wykorzystaniu możliwości, jakie dają projekty systemowe realizowane w powiatach. Prezentując przykłady, mówiono o tworzeniu warunków edukacyjnych, sprzyjających podnoszeniu kompetencji wychowawczych rodziców zastępczych, o praktycznych zaletach bilansu otwarcia dla każdego dorastającego wychowanka w rodzinie zastępczej, o celowości wewnętrznej integracji środowiska rodzin zastępczych.

- Bez waszego (PCPR) przyzwolenia jako gospodarzy i organizatorów na tym terenie nasze działania nie będą możliwe - wyjaśniał Paweł Urbanowicz. - Założenie jest takie, że Państwo dajecie przyzwolenie i Państwa wizja może być punktem wyjścia. - W naszym wspólnym interesie jest to, by tak to przygotować, by rodzice się zaktywizowali i żeby stanowili grupę będącą partnerem dla was. - I nam i wam zależy na tym, by był to parter racjonalny, a nie roszczeniowy. Najlepiej zorganizowane środowiska - wejdą do drugiego etapu, do którego zostaną wyłonione środowiska rodzin zastępczych z pięciu powiatów.

- Dla rodzin zastępczych proponujemy warsztaty prowadzone w oparciu o Szkoleniowy Program Umacniania Rodziny (Program zarejestrowany w MPiPS), a przy pracy z młodzieżą posługiwać się będziemy min. programem szkoleniowo-doradczym opracowanym w ramach zrealizowanego ze środków EFS Projektu „Przedsiębiorstwo Społeczne WINDA otwarciem drogi zawodowej dla młodzieży z rodzin zastępczych” - wyjaśniał Daniel Fąferko. - Na grupowych spotkaniach w ramach Projektu finansowanego przez Fundację im. Stefana Batorego będziemy podejmowali problemy wspólne dla większości rodzin. Zostaną powołane lokalne grupy robocze, które będą spotykały się lokalnie z rodzicami zastępczymi oraz pracownikami centrów pomocy rodzinie.

- Spotykamy się po to, by stworzyć partnerstwo rodzin zastępczych z powiatowymi centrami pomocy rodzinie oraz lokalny system ich skutecznego wsparcia – mówił Paweł Urbanowicz. - Dlaczego tak ważne jest posiadanie na swoim terenie osób, które pochodzą ze środowiska któremu Państwo zlecać zadania opieki nad dziećmi? - spytał uczestników Paweł Urbanowicz. - Ponieważ tylko spośród nich w najszybszym czasie można wyłonić osoby, liderów, którzy mogą wspierać własne środowiska.

- Zbliżają się takie czasy, widoczne już w projekcie ustawy o pieczy zastępczej - kontynuował Paweł Urbanowicz - że tylko współuczestnictwo może przynieść rezultaty. Dlatego warto dołożyć starań, by środowisko rodzin zastępczych stało się podmiotowe, by rozpowszechnić w nim postawy prospołeczne.

Przy obustronnym zrozumieniu próbowano zapobiec „zasiewaniu nadziei” bez perspektywy dalszej współpracy z rodzinami zastępczymi. Wiadomo, że w ten sposób można zrobić więcej złego niż dobrego. Dlatego projekt Batorego był prezentowany w kontekście powiązania z innymi możliwościami wsparcia rodzin zastępczych.

Uczestnicy przyjęli z dużym zainteresowaniem zaprezentowane materiały multimedialne przygotowane przez Fundację „Nasz Dom”. Do pełnej akceptacji planowanych działań w ramach projektu ze strony uczestników

przyczyniła się Anna Kulczyńska, dyr. PCPR w Żaganiu, prowadząca całe spotkanie. Anna Kulczyńska w swoich komentarzach kilkakrotnie odwołała się do wcześniejszej pozytywnej współpracy z Fundacją „Nasz Dom”, w szczególności przy realizacji projektu systemowego „Warsztaty aktywizacji zawodowej, społecznej i zdrowotnej przy wykorzystaniu instrumentów aktywnej integracji dla wychowanków rodzin zastępczych i ich otoczenia w powiecie żagańskim”. W tym projekcie ważnym elementem było wsparcie rodziców zastępczych na co dzień zajmujących się wychowywaniem dzieci i młodzieżą odrzuconą.

Dyskusja po prezentacjach multimedialnych i dodatkowych wyjaśnieniach nie była długa, od razu pojawiły się pytania ze strony uczestników: „Od kiedy zaczynamy?” Przystąpiono do wypełnienia kalendarza spotkań jeszcze na ten rok. Zakłada się, że do końca stycznia 2011r. dojdzie do przeprowadzenia 11 spotkań otwartych zorganizowanych przy współpracy z PCPR z adresatami projektu.

W roku 2010 Fundacja „Nasz Dom” w postępowaniu przetargowym przeprowadzanym przez PCPR-y w ramach realizacji projektów systemowych (EFS 7.1.2) uzyskała finansowanie trzech zadań. (Jedno w Żaganiu, gdzie wsparciem było objętych 41 osób w wieku 15-25 lat oraz 25 rodziców zastępczych, dwa w Gorzowie Wielkopolskim. W trakcie realizacji jest jeszcze zadanie dla powiatu międzyrzeckiego realizowane z zamówienia „z wolnej ręki”, polegające na wsparciu rodziców zastępczych. Realizacja tych zadań jeszcze przed rozpoczęciem oraz równoległe do pierwszych działań podjętych w ramach projektu finansowanego ze środków Fundacji im. Stefana Batorego dała Fundacji dodatkowe możliwości kontaktu i współpracy ze społecznościami lokalnymi.

Warto zwrócić uwagę na kolejność zdarzeń w dotychczasowym scenariuszu, istotnych dla realizacji projektu i dla procesu partycypacji:

1. Podjęcie rozmów z władzami lokalnymi i centrami pomocy rodzinie przed rozpoczęciem realizacji projektu
2. Spotkania z rodzinami zastępczymi w kilku powiatach.
3. Zarysowanie szerszej perspektywy współpracy przez prezentowanie projektu Fundacji im. Stefana Batorego na tle innych projektów, w tym POKL
4. Włączenie uczestników wspólnie realizowanego zadania (dyr. PCPR w Żaganiu) do dyskusji i planowania działań na spotkaniu z potencjalnymi partnerami obecnego projektu
5. Aktywne włączenie się Fundacji „Nasz Dom” do uczestnictwa w przetargach i konkursach ogłaszanych na poziomie powiatów; daje to nowe ważne doświadczenia współpracy ze społecznościami lokalnymi, buduje kontakty i służy gromadzeniu wiedzy o uwarunkowaniach lokalnych.

Życzymy powodzenia w dalszej realizacji.

Przygotował: Mirek Warowicki